

УДК 81'243:378

DOI <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2026.1.5>

В. В. САХАЦЬКА

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри української мови,

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна

Електронна пошта: viktorii.ilchuk@vspu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9254-5478>

РОЛЬ МОВНИХ НОРМ У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Стаття присвячена аналізу значення мовних норм як чинника формування комунікативної компетентності у здобувачів вищої освіти в сучасному освітньому просторі. Мета дослідження – з'ясувати роль мовних норм у процесі розвитку комунікативних навичок здобувачів вищої освіти в сучасному освітньому середовищі. У ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання: аналіз, синтез, узагальнення, систематизація, спостереження, інтерпретація. У межах дослідження проаналізовано теоретичні основи поняття мовної норми та її реалізації у фаховому мовленні. Здійснено розгляд типів мовних норм, які є найбільш релевантними для академічного середовища: лексичних, граматичних і синтаксичних. Доведено, що поєднання цих компонентів формує нормативні мовні конструкції, які забезпечують логічність, точність та зрозумілість мовлення. Показано, що мовні конструкції виконують функцію організації тексту та підтримання стилістичної цілісності, а їхнє дотримання сприяє розвитку мовленнєвої впевненості. Виокремлено особливості нормативного мовлення у фаховій українській мові, зокрема використання термінологічної лексики, синтаксичної правильності та стилістичної доцільності. Розглянуто сукупність підходів до формування комунікативної компетентності: комунікативний, компетентнісний, культурологічний, конструктивістський і діяльнісний. Встановлено, що вони взаємодіють у навчальному процесі та забезпечують комплексний розвиток умінь студентів у професійному спілкуванні. Описано практичну реалізацію мовних норм через навчальні завдання – усні відповіді, письмові роботи, дискусії, академічні тексти. Акцентовано увагу на ролі точності, логічності, виразності, доречності та правильності мовлення як складових ефективної комунікації. Підкреслено, що застосування мовних норм у мовленні сприяє розвитку риторичних умінь, культури спілкування та формує відповідальне ставлення до мови. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання його висновків для вдосконалення навчальних курсів, спрямованих на розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти.

Ключові слова: мовні норми, комунікативні навички, мовні конструкції, здобувачі вищої освіти, заклади вищої освіти.

Поставлення проблеми. У сучасних умовах трансформації освітнього простору мовні норми набувають особливої ваги як регулятивний чинник ефективної комунікації у закладах вищої освіти. Зміни соціокультурного контексту, активізація академічної мобільності, цифровізація навчання та зростання ролі публічної й наукової комунікації зумовлюють підвищені вимоги до мовленнєвої підготовки здобувачів вищої освіти [Антофійчук 2024]. У цьому зв'язку дотримання норм літературної мови постає не лише показником мовної культури, а й необхідною умовою формування зрозумілого, логічного та доречного висловлювання в навчальних та професійних ситуаціях.

Актуальність дослідження теорії використання ролі мовних норм у розвитку комунікативних навичок зумовлена зростанням

значущості професійного дискурсу, який можливий виключно за рахунок засвоєння специфічних для професії фраз, слів, зворотів, термінології – іншими словами мовних норм. Засвоєння цих норм сприяє формуванню здатності здобувачів вищої освіти адекватно будувати усне й писемне мовлення, аргументувати позицію, брати участь у фахових обговореннях і дотримуватися етичних стандартів спілкування. Водночас мовні норми забезпечують стабільність і спадковість академічної традиції, поєднуючи мовну систему з актуальними суспільними запитамми [Коць 2024].

Окреслена проблематика є особливо важливою в контексті інтегративних підходів до навчання [Антофійчук 2024]. Мається на увазі, що дотримання мовних норм у навчальному процесі створює підґрунтя для розвитку

точності, логічності, змістовності та стилістичної вираженості мовлення. У свою чергу, це підвищує ефективність міжособистісної й професійної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання ролі мовних норм у розвитку комунікативних навичок здобувачів вищої освіти є достатньо висвітленим у вітчизняній науковій літературі. У сучасному дослідницькому дискурсі проблема аналізу мовних норм, їх динаміки та функцій у формуванні комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти обговорюється в контексті освітніх трансформацій, цифровізації та академізації навчального процесу.

Значний внесок у розвиток теми зробили А. Антофійчук, І.О. Ковальова, Т.А. Коць, Т.І. Ніколашина, І. Онищенко, А.В. Поліщук, Н.Ф. Попович, С.М. Романчук, С.А. Січкарь, О. Торосян, Л. Яценко та інші автори.

Детальніше аналіз проведено в низці останніх українських публікацій. Зокрема, С.М. Романчук досліджує мовні норми як чинник культури мовлення, звертаючи увагу на морально-етичні зрушення після 2022 року, що позначаються на мовній поведінці молоді. Т.А. Коць акцентує на зовнішніх і внутрішніх критеріях літературної норми, включаючи естетичні, історичні й структурно-семантичні аспекти, що визначають мовну традицію в науковому тексті. С.А. Січкарь і І.А. Денисюк розглядають українську мову як емоційно-комунікативний інструмент, що формує соціокультурну компетентність педагогів, а Л. Яценко аналізує мовні стратегії академічного дискурсу як форму розвитку професійної ідентичності майбутнього фахівця.

Особливу увагу приділено підходам до формування комунікативної компетентності. А.В. Поліщук і В.І. Дуганець виділяють діяльнісний, комунікативний і конструктивістський підходи в умовах дистанційного та проєктного навчання. А. Антофійчук окреслює роль когнітивних, емоційно-соціальних і цифрових чинників у побудові комунікативних моделей. І.О. Ковальова пропонує систему принципів (жанровий, текстоорієнтований, особистісно орієнтований), що забезпечує інтеграцію професійних і мовленнєвих стратегій у курсі «Фахова українська мова».

Щодо реалізації мовних норм у розвитку комунікативних навичок, О. Торосян та А. Шелякіна

аналізують академічну англійську як модель мовного стандарту для формування академічної грамотності, що включає критичне мислення, жанрову компетентність, точність мовлення. Н.Ф. Попович і Л.С. Прокопович окреслюють поняття нормативності, правильності, точності й доречності як ключові для професійної комунікації. І. Онищенко акцентує на риторичній культурі педагога, де мовні норми виступають інструментом педагогічного впливу та морального виховання.

Наукова новизна нашого дослідження полягає у комплексному висвітленні взаємозв'язку між мовними нормами та формуванням комунікативних навичок здобувачів вищої освіти, в роботі вперше системно проаналізовано, які саме мовні норми є ключовими для розвитку комунікативних навичок у здобувачів вищої освіти та як ці норми функціонують у навчальних практиках

Мета статті – з'ясувати роль мовних норм у процесі розвитку комунікативних навичок здобувачів вищої освіти в сучасному освітньому середовищі.

Для досягнення мети дослідження будуть виконані наступні **завдання**:

- 1) проаналізувати теоретичні підходи до розуміння мовних норм та їх функцій у мовленнєвій діяльності;
- 2) визначити основні типи мовних норм, що є релевантними для навчального й академічного спілкування;
- 3) окреслити практичні засади використання мовних норм для розвитку комунікативних навичок здобувачів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Мовні конструкції розглядаються як усталені поєднання мовних одиниць, що забезпечують реалізацію комунікативного наміру в усному й писемному мовленні. На думку Т.А. Коць, мовні конструкції є важливою ознакою наукового тексту, оскільки вони відображають дотримання мовної норми та сприяють логічності викладу. Як зазначає авторка, правильний добір та використання мовних конструкцій забезпечує зрозумілість і нормативність мовлення в академічному середовищі. У цьому контексті мовні конструкції виконують функцію організації тексту та підтримання його стилістичної цілісності [Коць 2024 : 29].

Як показано у дослідженні Н.Ф. Попович і Л.С. Прокопович, мовні конструкції мають внутрішню структуру та формуються з елементів різних мовних рівнів. Автори зазначають, що саме поєднання цих елементів забезпечує точність і доречність мовлення у професійному спілкуванні. *До основних складових мовних конструкцій належать:*

- лексичні одиниці, які забезпечують змістову наповненість висловлювання;
- граматичні форми, що визначають зв'язки між словами;
- синтаксичні моделі, які організують структуру речення [Попович, Прокопович 2023 : 228].

На думку С.М. Романчука, мовні конструкції тісно пов'язані з поняттям мовної норми та культури мовлення. Автор підкреслює, що правильність мовних конструкцій є показником сформованості мовленнєвої компетентності здобувачів освіти. Як зазначається у дослідженні, дотримання нормативних мовних конструкцій сприяє підвищенню якості комунікації в освітньому процесі та формує відповідальне ставлення до мови [Романчук 2023 : 78].

Як зазначає І.О. Ковальова, формування мовних конструкцій відбувається в процесі навчання фахової української мови та пов'язане з професійною підготовкою студентів. Авторка виокремлює компоненти мовних конструкцій, які є визначальними для професійного мовлення. До них належать:

- використання термінологічної лексики відповідно до спеціальності;
- дотримання нормативних синтаксичних структур;
- добір стилістично доцільних мовних засобів [Ковальова 2024 : 54].

У наукових дослідженнях з проблеми формування комунікативної компетентності здобувачів освіти [Ніколашина 2025; Антофійчук 2024; Поліщук 2023] представлено низку підходів, які використовуються для розвитку мовленнєвих умінь. Ці підходи реалізуються як у традиційному, так і в дистанційному форматі навчання та спрямовані на інтеграцію мовної, когнітивної, соціальної й діяльнісної складових освіти. Розглянемо більш детально кожен із підходів.

1. Комунікативний підхід – орієнтований на розуміння мови як засобу реальної взаємодії

та передбачає організацію навчання через комунікативні ситуації, що наближені до професійної діяльності, у межах яких здобувачі освіти розвивають мовленнєві навички, уміння аргументувати, слухати та брати участь у діалозі, що забезпечує формування практичної комунікативної компетентності [Ніколашина 2025 : 5].

2. Компетентнісний підхід – розглядає освіту як процес формування здатностей до застосування знань у практичній діяльності та передбачає інтеграцію мовних, когнітивних, емоційно-соціальних і професійних компонентів комунікації, що сприяє цілісному розвитку особистості здобувача освіти та його готовності до професійного спілкування [Антофійчук 2024 : 210].

3. Культурологічний підхід – ґрунтується на усвідомленні комунікації як соціокультурного явища та спрямований на формування здатності адаптувати мовлення до соціальних і культурних умов, дотримуватися мовленнєвого етикету та комунікативних норм у різних освітніх і професійних середовищах [Поліщук 2023 : 13].

4. Конструктивістський підхід – базується на активній позиції здобувача освіти та розглядає знання як результат самостійного осмислення й конструювання в процесі навчальної діяльності, що сприяє розвитку комунікації через власний досвід, співпрацю та рефлексію мовленнєвої діяльності [Поліщук 2023 : 13].

5. Діяльнісний підхід – передбачає формування комунікативних умінь через практичну мовленнєву діяльність, виконання спільних завдань і проєктів та орієнтований на активну взаємодію учасників освітнього процесу, що забезпечує розвиток умінь спілкування в процесі реальної навчальної діяльності [Поліщук 2023 : 13].

Розглянуті підходи взаємодіють між собою та створюють методологічну основу для подальшого аналізу методів, форм і засобів формування комунікативної компетентності здобувачів освіти у процесі навчання української мови та фахових дисциплін.

Використання мовних норм є одним із ключових чинників розвитку комунікативних навичок здобувачів освіти, оскільки саме дотримання літературних норм забезпечує точність, зрозумілість і доречність мовлення в академічному

та професійному середовищі. Як зазначають Н.Ф. Попович і Л.С. Прокопович, правильність мовлення визначається дотриманням усталених норм літературної мови та виступає визначальною якістю культури мовлення, що безпосередньо впливає на ефективність комунікації. У практичній площині це реалізується, зокрема, через систематичне коригування мовлення студентів під час усних відповідей і письмових робіт, коли викладач звертає увагу на нормативне вживання лексики, граматичних форм і синтаксичних конструкцій [Попович, Прокопович 2023 : 230].

Виокремлено практичні засади використання мовних норм для розвитку комунікативних навиків здобувачів вищої освіти:

1) *Змістовність і логічність мовлення як складові мовної норми* відіграють важливу роль у формуванні здатності чітко передавати думку та будувати аргументоване висловлювання. Логічна організація мовлення ґрунтується на послідовності викладу та чіткому смислового зв'язку між частинами висловлювання. У навчальній практиці це може проявлятися під час виконання завдань з підготовки коротких усних доповідей або письмових повідомлень, де студенти навчаються структурувати матеріал, виокремлювати головну думку та уникати смислових повторів, що сприяє розвитку комунікативної впевненості [Попович, Прокопович 2023 : 230]. Важливим також є організація діалогічного мовлення на задані теми із використанням професійної термінології. В ході відпрацювання таких практичних завдань студенти відпрацьовують навик швидкого підбору необхідної норми в контексті до різних ситуацій.

2) *Точність і доречність мовлення* є важливими умовами ефективної комунікації в академічному середовищі, що особливо актуально в умовах міжкультурного спілкування. Практичним прикладом може бути робота над академічними текстами, під час якої студенти вчаться добирати спеціальні звороти відповідно до мети висловлювання, уникати розмовних елементів і використовувати стандартизовані складові наукового стилю [Торосян, Шелякіна 2024 : 288].

3) *Виразність мовлення як компонент мовної норми* сприяє розвитку ораторських

і переконувальних навичок, що є необхідними для професійної діяльності педагога. У практиці підготовки майбутніх учителів це може реалізовуватися через тренування публічних виступів, під час яких студенти відпрацьовують інтонацію, добір лексики та стилістичну відповідність мовлення, що сприяє розвитку впевненості й комунікативної майстерності [Онищенко 2025 : 220].

Тож систематичне використання мовних норм у навчальному процесі створює умови для поєднання теоретичних знань із практикою мовленнєвої діяльності та забезпечує поступовий розвиток комунікативних навичок здобувачів освіти, що є підґрунтям для подальшого аналізу методів і форм їх цілеспрямованого формування.

Висновки. Отже, мовні конструкції забезпечують організацію усного й писемного мовлення та використовуються для реалізації комунікативного наміру в освітньому й професійному середовищі. Вони включають лексичні одиниці, граматичні форми та синтаксичні моделі, за допомогою яких створюються нормативні висловлювання. Використання фахової лексики, дотримання правил побудови речень, використання синонімів та сталих синтаксичних конструкцій дозволяє формувати базові компетенції спеціаліста, що здатний взаємодіяти із діловим середовищем.

Формування комунікативної компетентності реалізується через поєднання кількох педагогічних підходів, кожен з яких виконує окрему функцію в освітньому процесі. Комунікативний підхід орієнтує навчання на реальні ситуації спілкування, компетентнісний спрямований на розвиток умінь застосовувати знання на практиці, культурологічний забезпечує дотримання соціокультурних і мовленнєвих норм, конструктивістський активізує самостійну пізнавальну діяльність здобувачів освіти, а діяльнісний формує комунікативні навички через виконання практичних завдань, участь у проєктах і спільну взаємодію, що загалом створює умови для ефективного професійного спілкування.

Використання спеціальної професійної термінології у навчальному процесі дозволяє розвивати правильність мовлення, розповіді стають змістовними, більш точними, логічними, виразними, що відповідає академічним вимогам

до освіти. Проявляється наявність необхідних навиків у академічному письмі, в умовах діалогічного мовлення, а також в умовах міжособистісного спілкування та спілкування з педагогом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Антофійчук А. Формування комунікативної компетентності здобувачів освіти на уроках української мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2024, №79, т.1, 204-214. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/79_2024/part_1/29.pdf
2. Ковальова І.О. Розвиток комунікативної компетенції студентів під час викладання дисципліни «Фахова українська мова». *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*, 2024, №211, 51-57. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-211-7>
3. Коць Т.А. Сучасний український науковий текст у вимірі мовної норми. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 2024, №5, 26-31. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/part_1/7.pdf
4. Ніколашина Т.І., Сіладі В.В., Погоріла С.Г. Формування комунікативної компетентності здобувачів закладів вищої освіти через впровадження проєктних технологій. *Академічні візії*, 2025, №43, 1-12. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/14139/1/Formuvan_komunikatyv.pdf
5. Онищенко І. Риторична культура вчителя початкових класів як складова його педагогічної майстерності. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2025, №86, т.3, 217-222. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_3/34.pdf
6. Поліщук А.В., Дуганець В.І., Дуганець В.І. Формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання в закладах вищої освіти. *Професійно-прикладні дидактики*, 2023, №1, 12-15. URL: <https://journals.pdu.khmelnitskiy.ua/index.php/pad/article/download/336/297/651>
7. Попович Н.Ф., Прокопович Л.С. Розвиток культури мовлення здобувачів вищої освіти під час викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням». *Освіта і наука*, 2023, №2(35), 226-232. URL: <https://msu.edu.ua/educationandscience/wp-content/uploads/2024/04/Розвиток-культури-мовлення-здобувачів-вищої-освіти-під-час-викладання-дисципліни-українська-мова-за-професійним-спрямуванням.pdf>
8. Романчук С.М. Культура мовлення студентів як чинник формування мовної норми. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*, 2023, №1, 76-80. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/1_2023/part_1/13.pdf
9. Січкар С.А., Денисюк І.А. Стилістичні особливості професійного мовлення майбутніх педагогів: роль української мови у розвитку комунікативних навичок. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2025, №14. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14765291>
10. Торосян О., Шелякіна А. Навчання академічної грамотності: досвід викладання Academic English у вищому навчальному закладі. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2024, №79, т.2, 285-291. URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/79_2024/part_2/45.pdf
11. Яценко Л. Професійна комунікація в освітньому середовищі: роль української мови у формуванні академічного дискурсу. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2025, №86, т.3, 270-275. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_3/42.pdf

REFERENCES

1. Antofichuk, A. (2024). Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti zdobuvachiv osvity na urokakh ukrainskoi movy [Formation of communicative competence of learners in Ukrainian language lessons]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, (79), t.1, 204–214. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/79_2024/part_1/29.pdf [in Ukrainian].
2. Kovalova, I.O. (2024). Rozvytok komunikativnoi kompetentsii studentiv pid chas vykladannia dystsypliny «Fakhova ukrainska mova» [Development of students' communicative competence during the teaching of the discipline "Professional Ukrainian Language"]. Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky, (211), 51–57. URL: <https://doi.org/10.32782/2522-4077-2024-211-7> [in Ukrainian].
3. Kots, T.A. (2024). Suchasnyi ukrainskyi naukovyi tekst u vymiri movnoi normy [Modern Ukrainian scientific text in the dimension of language norms]. Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka, (5), 26–31. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/5_2024/part_1/7.pdf [in Ukrainian].
4. Nikolashyna, T.I., Siladi, V.V., Pohorila, S.H. (2025). Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti zdobuvachiv zakladiv vyshchoi osvity cherez vprovadzhennia proiektnykh tekhnolohii [Formation of communicative competence of higher education students through the implementation of project technologies]. Akademichni viziï, (43), 1–12. URL: https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/14139/1/Formuvan_komunikatyv.pdf [in Ukrainian].
5. Onyshchenko, I. (2025). Rytorychna kultura vchytelia pochatkovykh klasiv yak skladova yoho pedahohichnoi maisternosti [Rhetorical culture of the primary school teacher as a component of their pedagogical mastery]. Aktualni

pytannia humanitarnykh nauk, (86), t.3, 217–222. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_3/34.pdf [in Ukrainian].

6. Polishchuk, A.V., Duhanets, V.I., Duhanets, V.I. (2023). Formuvannya komunikatyvnoi kompetentnosti здобувачів вищої освіти в умовах дистанційного навчання в закладах вищої освіти [Formation of communicative competence of higher education students under distance learning conditions in higher education institutions]. *Profesiino-prykladni dydaktyky*, (1), 12–15. URL: <https://journals.pdu.khmelnytskyi.ua/index.php/pad/article/download/336/297/651> [in Ukrainian].

7. Popovych, N.F., Prokopovych, L.S. (2023). Rozvytok kultury movlennia здобувачів вищої освіти під час викладання дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» [Development of students' speech culture during the teaching of the discipline "Ukrainian language for professional purposes"]. *Osvita i nauka*, (2)35, 226–232. URL: <https://msu.edu.ua/educationandscience/wp-content/uploads/2024/04/Розвиток-культури-мовлення-здобувачів-вищої-освіти-під-час-викладання-дисципліни-українська-мова-за-професійним-спрямуванням.pdf> [in Ukrainian].

8. Romanchuk, S.M. (2023). Kultura movlennia studentiv yak chynnyk formuvannya movnoi normy [Students' speech culture as a factor in the formation of linguistic norms]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Seriya: Filolohiia. Zhurnalistyka*, (1), 76–80. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/1_2023/part_1/13.pdf [in Ukrainian].

9. Sichkar, S.A., Denysiuk, I.A. (2025). Stilistychni osoblyvosti profesiinoho movlennia maibutnikh pedahohiv: rol ukrainskoi movy u rozvytku komunikatyvnykh navychok [Stylistic features of professional speech of future teachers: the role of the Ukrainian language in the development of communication skills]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky*, (14). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14765291> [in Ukrainian].

10. Torosian, O., Sheliakina, A. (2024). Navchannia akademichnoi hramotnosti: dosvid vykladannia Academic English u vyshchomu navchalnomu zakladi [Teaching academic literacy: experience of teaching Academic English in a higher education institution]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, (79), t.2, 285–291. URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/79_2024/part_2/45.pdf [in Ukrainian].

11. Yatsenko, L. (2025). Profesiina komunikatsiia v osvitu seredovyshchi: rol ukrainskoi movy u formuvanni akademichnogo dyskursu [Professional communication in the educational environment: the role of the Ukrainian language in forming academic discourse]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, (86), t.3, 270–275. URL: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_3/42.pdf [in Ukrainian].

V. V. SAKHATSKA

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor at the Department of Ukrainian Language,

Vinnitsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskyi, Vinnitsia, Ukraine

E-mail: viktoriia.ilchuk@vspu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-9254-5478>

THE ROLE OF LANGUAGE NORMS IN THE DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE SKILLS OF HIGHER EDUCATION STUDENTS

The article is devoted to the analysis of the significance of language norms as a factor in the formation of communicative competence in higher education students in the modern educational environment. The purpose of the study is to clarify the role of language norms in the process of developing communicative skills of higher education students in the modern educational environment. In the course of the scientific research, general scientific methods of cognition were used: analysis, synthesis, generalization, systematization, observation, interpretation. The study analyzed the theoretical foundations of the concept of a language norm and its implementation in professional speech. The types of language norms that are most relevant for the academic environment were considered: lexical, grammatical and syntactic. It is proven that the combination of these components forms normative language constructions that ensure the logic, accuracy and clarity of speech. It is shown that language constructions perform the function of organizing the text and maintaining stylistic integrity, and their observance contributes to the development of speech confidence. The features of normative speech in the professional Ukrainian language are highlighted, in particular, the use of terminological vocabulary, syntactic correctness and stylistic expediency. A set of approaches to the formation of communicative competence is considered: communicative, competence-based, cultural, constructivist and activity-based. It is established that they interact in the educational process and ensure the comprehensive development of students' skills in professional communication. The practical implementation of language norms through educational tasks is described – oral answers, written works, discussions, academic texts. Attention is focused on the role of accuracy, logic, expressiveness, relevance and correctness

of speech as components of effective communication. It is emphasized that the use of language norms in speech contributes to the development of rhetorical skills, a culture of communication and forms a responsible attitude towards language. The practical significance of the study lies in the possibility of using its findings to improve training courses aimed at developing the communicative competence of students.

Key words: language norms, communicative skills, language constructions, higher education students, higher education institutions.

Дата першого надходження статті до видання: 20.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.05.2026